

Noýabr gijesi / hekaýa

Category: Hekaýalar, Kitapcy

написано kitapcy | 21 январа, 2025

Noýabr gijesi / hekaýa NOÝABR GIJESI

Ýene on günden, gaty gitse on bir günden adamlar noýabryň aýagyny görjekdiler. Howa diňe şoň üçin sowady. Ýagyşam diňe şoň üçin ýagyrdy. Ümüriň uzyn-uzyn gijeleň başyny alyp durmasy-da diňe şoň üçindi. Ýene kân-kân zatlara, meselem, köne, posly peçleriň gübür-gübür gyzarmasyna, şäheriň ileri çetindäki göz-gülben külbelerden girip-çykyp ýören aýal-ebtatyň dil birikdirip: “Gaz çekip beriň! Byl adamlar nä gysda sowuga daňlyp ölmelimi? Özüňiz ýyly ýerden öreňizsoň bileňzok-da. Bir günjök şu taýda ýaşap görüň! Hm-m...” edişip, köçä çykmasy sebäp bolanam şu. Başga hiç zadam däl.

Hekim işden giç öýläner çykdy. Çykyşyna-da, dükana-beýlekä sowulman, beýikli-pesli, egrem bugram, darajyk, batgaly köçejiklerden seresaply ýöräp, şäheriň dag eteginde ýerleşýän bir otagly, öňi eýwanly öýüne /dogrusy, ol bu öýde kireýine ýaşady/ dolandy. Öýde bir ýyl gowrak wagt bari Hekim bilen bir ýassyga baş goýup ýören Näzik gelniň bir özi.

– Geldiňmi?

– Geläýen ýaly özüm-ä.

– Öýde-de buz öwüsýä.

– Daşardan-a ýyly.

– Aralykdaky işigi açyp, gazy ýakaýsag-a, ýylaram welin, ballanam tükenip barýa, gyran degen. Gaz paýlaýanlaram gara berenok. Puldan doýan ýaly.

– Oň üçin ballony tükedip oturmays, odun döwäýeris.

– Häzir döwjekmi?

– Be-eý, bilmedim-ow şony.

– Ýa ilki nahar iýip, bir käse çay içjekmi?

– Nahar getiribilseň-ä, iýmän gürrüňi yok. Çayam...

– Eşikleňni çalşyr onda... Balagyňam o taýyny ylaý edipsiň. Hany, beýläňe öwrül!.. Bu-uw-w, görer ýaly

däl onyň-a.

– Maňa diýme, how, köwşe diý!

– Hiý, beýle-de bir ylaý etmek bomy?!

– Ertir çotgalap berersiň-dä.

Hekim öý geýmine girýänçä, Näzik gelin ýalpak tabaga salyp, gowrulan kartoşka getirdi. Soň çäýyň ugruna çykdy.

– Sen iýjekgäm-ow?

– Men ýaňy iýdim.

– Ýene iý!

– Hany entek sen bir iý!

Hekim taýýar nahary gaty basym sümürdi. Soň boş okara ümläp:

– Mynyň-a eýýäm gutardy – diýdi.

– Ýene iýjekmi? – diýip, Näzik gelin başam barmagyny dişledi.

– “Sorap berenden, urup ber” diýen nakyly eşitdiňmi?

Näzik gelin ýaýdandy. Ärine ätiýaçly bakyp, şeý diýdi:

– Wah, kartoşka-da gutardy-da. Birazyrak un-a ba. Bolmasa şondan bir zat edäýeýin?

– Şeýlemi?... Aý, ýok-la. Oňaryn-la. Hany, çäýyň bir demle!

– Jürnüginiň çykaýan ýerinden moý açan, uly jäch çäýnegi orta alyp, çäý içdiler.

Näzik gelin aladaly gözlerini gyrpyljyradyp, Hekime gep gatdy:

– Hojaýyna geçen aýyň puluny berensiň-ä?

– Hawa.

– Byl aýyňkynam-a bermeli.

– Byl aýyňkynam bermeli – diýip, Hekim gaýtalady.

– Aýlygy alamsoň nämedirin-dä. Şun aýyň näçesi? On dokuzymy? Tä-äk, aýlyga çenli ýene näçe gün ba? Byl aýdan-a on bir, dekabrdanam üç. On dört gün bolayýamy? Iki hepde. Hm...

– Gyýw, seň ýazýan zatlaňňa pul berlenokmy?

- Berilmeli öz-ä.
- Haçan?
- Şon-a özümem bilemok.
- Idärler! Ýogsam, biri alar.
- Hiç kimem alybilmez.
- Şonda-da...
- Be-e, kartoşka-da gutardy diýsene! Hany, ertir bazara çykyp göreýin men. Birki kilejik kartoşka alaýmasak, myndan-a ýagdaý bolmaz.
- Ýagam gözüňde bolsun!
- Bor... Çöreg-ä badyr-la entek?
- Çörek ba welin, ertire ýetmeýä.
- Birki buhanka alaýmaly bor-da.
- Gyýw, alaýaryn diýip, otyrsyň welin puluň bir ýetjekmi?
- Ýetmese-de, ýetirmeli bor-da.
- Olam-a şeýledir.

Gezegi dymyşlyga berip, esli oturdylar.

- Hany, onda odun döwmeli bolsa, men döweýin – diýip, Hekim birdenkä laňňa ýerinden galdy.

Äpişgeden daşaryny synlady.

- Bah, garaňky düşüp gidipdir-ow.

Hekim daş çykdy.

- Ýene ýagjak bi-ýä – diýip, Näzik gelinem onuň zzy bilen çykdy.

Howa has-da sowapdy. Günüň dogýan tarapyndan çygly şemal öwüsýärdi. Gara-gara bulutlar ýere juda golaý gelipdiler. Ýagyş ýagjak-ýagjagyň üstündedi.

- Daglaň nämüçin görünmeýändigini bilýämiň şumat? – diýip, Hekim ilerligine seredip, Näzik gelne sowal berdi.

- Hawwa.

- Nämüçin?

- Garaňky-da. Şondan.

- Ýok, bilmediň.

- Onda nämeden?

- Şuwat öňüne bulut çökdi. Şondan. Ýagyş ýagjak

bolýar.

– Bol onda, döwjek bolsaň, döw odunňy ýagyş başlamak!

– Sen, how, beýdip, digdeneklöp durma-da, bar, öýe gir! Özüm döwerin.

Näzik gelin öýe girdi. Hekim oçügsi çyranyň aşagynda kütelişen palta bilen ullakan erik töňňesini maýdalamağa durdy. Ýagyş astynda galyp, bu töňňe mazaly çyg çekipdi. Ony bölek-büçek edip taşlaýmak Hekime hupbat baryny görkezdi. Ýarym sagada ýeter-ýetmez wagta aýalaryny, esasanam, çep eliniň (Bu Hekimiň ruçka tutýan eli) aýasyny gan-gabarçak edip taşlady. Soň çoýun peçde ot ýakdylar. Çyg çeken erik töňňesiniň bölekleri wagty bilen tutuşmady. Ýöne Hekim tok kesilende gadyry gowy bilinýän onluk çyraň nepýagyndan biraz damdyrды welin, peç gübürdeý-gübürdeý byzmak bilen boldy. Hekim Näzik gelne, Näzik gelinem Hekime seredip, ikisi bir wagtda, birenäýy ýylgyryşdylar.

– Biziň pejimiziň bir zady oňat – diýip, Hekim aýagyndan jorabyňy çykardy.

– Nämesi?

– Çoýun-da. Bir gyzsa, aňsat sowanok.

– Hawa...

– Häk, şuwat kömrüň gerek ýeri-dä.

– Gymmatdyr, hazan almyş!

– Gymmadam bolsa, bahasyna degýä.

– Salýarka diýsene! Ana, gowy zat.

– Salýarka tapmak aňsatdyr öýdýämiň şuwagt?

– Aňsad-a däl-dir-le...

– Şo çäýnekde çay galdymy?

– Hawwa. Häzir.

Hekim sowap ugran çaydan bir käse içdi. Näzik gelin:

– Oba-da gidip gelmeli – diýdi.

– Işden sypynsak nämederis-dä.

– Işden-ä sypma ýokdur.

– Aý, hany, biraz elimiz giňesin, onsoň göreris-dä.

Hekim gözlerini süzüp, agzyny giňden açyp, pallady. Pejiň ýylysy meýmiredip, ony halys kese ýykyp barýardy.

– Ýatmaly öýdýän.

– Gyýw, ir dämi entek? Dokuzam-a bolmandyr.

– Ir ýatsak kemem däl. Ertirem iş.

Näzik gelin burçda rejeli eplenip goýlan düşegi ýazdy. Ýassyk oklady. Ýorgan atdy. Hekim peje iki bölek odun saldy.

Soň çyra söndürildi.

– Bilim owum-döwüm bolup gelýä. Uzakly gün kir ýuwaýdym-da – diýip, Näzik gelin ýorganyň içinde gorsandy.

– Meňkem şeýle – diýip, Hekimem gorsandy. –

Ýogsam, kirem ýuwamok men-ä.

Ýene biraz gorsanyp, Näzik gelin şeý diýdi:

– Hekim! Şüýl gys ir düşdi, hä?

Hekim:

– Hawa – diýip, gysgajyk jogap berdi.

Näzik gelin uka gitdi. Hekim onuň endigan dem alşyny diňläp ýatysyna, gözlerini berk ýumyp uklajak boldy. Bolmady. Onsoň turup, çyrany ýakdy.

Aýaguçdaky saçakdan el ýaly çöregi bölüp aldy. Ony sowan çay bilen iýdi. Soň Hekim bir ýerden kagyz, ýene bir ýerden ruçka tapdy. Çepbekeýläp, kagyzyň ýüzüne iki setir goşgy ýazdy:

“Bu zatlaryň bary maňa aýandyr.

Bary geçer, soň ýatlanar düýş ýaly”.

Ol üçünji setiri ýazjak bolup kân oturdy. Dördünji setir üçin kapyýa tapyp goýdy: üýşýäni! “Üýşýäni...

Üýşýäni... Ýada düşer garynjalaň üýşýäni... Garynja nireden geld-aý bu ýere?” Bolmady. Ýazybilmedi.

Öňündäki kagyzy mynçgalady, tokgalady, pejiň içine stdy. Çyrany öçürip, ýerine geçdi.

Daşardan ýakasy gaýyşly dekabryň “ähem-ühem”

edip, ardynjyraýan sesi eşdilýärdi. Öýde, pejiň içinde bolsa, çyg çeken erik töňňesiniň bölekleri şatyr-şatyr edýärdi, ýanýardy, öýi ýyladýardy. Hekim ony duýup ýatyrdy.

1993. Aşgabat.

Kakamyrat ATAYEW Hekayalar